

Waar men gaat langs Gentse wegen, komt men zijn beelden tegen: “Geo Verbanck was de laatste der klassieke beeldhouwers”

Het standbeeld van de Gebroeders van Eyck: sterke en waardige koppen, het handelsmerk van Geo Verbanck. — © BM

GENT - Hij is de kampioen van de openbare beelden in Gent. Alleen valt het vaak niet op. Een lijvig kunstboek en een handig wandelgidsje willen de Gentse beeldhouwer Geo Verbanck (1881-1961) uit de vergetelheid halen. “Zijn werk is sterker dan velen beseffen”, zeggen de auteurs.

Bart Moerman

Waar men gaat langs Gentse wegen, komt men beelden van Geo Verbanck tegen. Te beginnen natuurlijk met het fenomenale standbeeld van de Gebroeders Van Eyck uit 1911, tussen het Geeraard de Duivelsteen en de Sint-Baafskathedraal. Wie naar de koppen van Jan en Hubert van Eyck kijkt, naar de kracht van de bewegingen van de omstanders, kan niet anders dan onder de indruk zijn. Maar Verbanck maakte nog tientallen andere beelden in de Gentse publieke ruimte. Geen enkele andere beeldhouwer maakte er zo veel.

Geo Verbanck aan het werk: hij boetseerde zijn portretten naar levend model. — © Stichting Geo Verbanck

Uitgeverij Poespa Producties geeft in één klap twee boeken over hem uit, in samenwerking met de Stichting Geo Verbanck. Het eerste is een handig stadsgidsje met een route langs de beelden van Verbanck in de publieke ruimte. De auteur is wijlen Geert Vandamme (1962-2022), een stadsgids die enorm veel publiceerde over de Gentse geschiedenis. Poespa geeft volgend jaar ook een geschiedenis van Gent van zijn hand uit.

Tegelijk pakt uitgever Johnny Bekaert uit met een lijvig kunstboek over Geo Verbanck, van de hand van kunsthistoricus Anthony Demey (73). Die was jarenlang verantwoordelijk voor erfgoed bij de provincie Oost-Vlaanderen en bestudeert Verbanck al lang. “De laatste der klassieke beeldhouwers”, noemt hij Verbanck. Iemand die “wars van alle stromingen met veel vakmanschap figuratieve beelden bleef maken op het moment dat de kunstwereld andere richtingen insloeg”. Wellicht om die laatste reden is de kunstenaar vandaag wat vergeten.

‘De omhelzing’, volgens Anthony Demey een van de sterkste werken van Geo Verbanck, prijkt op de cover van zijn kunstboek. — © IF/Roger Laute

Ten onrechte, vindt Demey. “Verbanck maakte niet alleen monumenten in opdracht, maar ook heel gevoelige, soms grappige beelden die meer in zich hebben dan op het eerste gezicht lijkt. Ook zijn portretkunst was meesterlijk: hij kon niet alleen de gelaatstreken van de geportretteerde weergeven, maar daarmee ook het karakter van die persoon.” Een bijzonder sterk werk vindt Demey *De omhelzing*, een beeld dat op de cover van zijn boek prijkt.

Koning in Gent

Geo Verbanck (1881-1961) kwam uit een eenvoudig Gents gezin, maar ging al in zijn prille jeugd bij houtsnijders werken voor hij aan de academie ging studeren. In 1907 had hij zijn eerste grote tentoonstelling, drie jaar later kocht het Gentse Museum voor Schone Kunsten al een eerste beeldje van hem.

Kort daarna kwam zijn eerste grote opdracht: het imposante monument voor de Gebroeders van Eyck. Verbanck maakte het in aanloop naar de Wereldtentoonstelling van 1913 in Gent. Koning Albert I kwam persoonlijk naar de stad afgezakt om het in te wijden. (Lees verder onder de foto)

Koning Albert kwam in 1913 naar Gent om het monument van de Gebroeders van Eyck in te wijden. — © IF

De opdrachten stroomden toe, Verbanck werd een gegoede burger. Na de wereldexpo kocht hij een lap grond in een nieuwe verkaveling bij de Sterre en liet er een stadswoning met atelier bouwen. Zijn architect, Valentin Vaerwyck, bouwde vlak naast hem. Verbanck maakte het beeldhouwwerk voor beide gevels, die nog altijd te bewonderen zijn naast de Delhaize op de Kortrijksesteenweg.

Fries op de Zuid

Ander beeldhouwwerk van Verbanck vinden we op de Bank van de Arbeid in de Voldersstraat, in het fronton van het oude Justitiepaleis, en op de achterkant van de fries bij het huidige stadsgebouw in het Zuidpark. Na de Eerste Wereldoorlog maakte hij aan de lopende band oorlogsmonumenten, medailles, zelfs oude munten.

De gevel van het voormalige Provinciehuis in de Gouvernmentstraat. Niet iedereen is onder de indruk van de kwaliteit van deze beelden. — © BM

Niet alles is even sterk. Smaken verschillen, maar zijn bas-reliëfs op de gevel van het Provinciehuis van kort na de Tweede Wereldoorlog blinken niet echt uit in kracht en diepgang. De veel oudere sculpturen van de vroegere veeartsenijschool op Coupure Rechts doen dat dan weer wel.

Aan de gevel van de vroegere veeartsenijschool maakte Verbanck beelden die het bekijken waard zijn. — © bm

Verbanck liet ook zijn eigen graf op de Westerbegraafplaats maken: een allegorische voorstelling van leven en dood, met een naakte vrouw die vastgehouden wordt door een figuur met een kapmantel.

‘Geo Verbanck’, Anthony Demey, met foto’s van Roger Laute, Poespa Producties, 368 blz., 62 euro.

‘Geo Verbanck in de Gentse publieke ruimte’ met gids voor de Gentse binnenstad, Geert Vandamme, Poespa Producties, 208 blz., 21 euro.

De Stichting Geo Verbanck, onder leiding van kleinzoon Bob Autrique, eert zijn nalatenschap onder meer met de prima website goverbanck.be